

Koolilapsed arvuti taga sabas

- ▶ Spetsialistid hoiatavad vanemaid "lapsehoidja Interneti" eest
- ▶ Lapsi köidab arvuti kasutamisel enim netis surfamine ja mängimine

Romi Erlach
romi@epl.ee

ARVUTIÕPETUS ▶ Kui 16aastase Viljandi koolipoisi Martin Pettai arvutioskus on tasemel, mis võimaldas tal seljatada Pekingis rahvusvahelisel informaatikaolümpiaadil kõik vastased, siis arvutitele jooksevad Eestis tormi pea kõik kooliõpilased.

"Hetkel on tunne, et sõltumata sellest, kui palju on koolis arvuteid, jääb neid ikka väheks," iseloomustab peaministri infotehnoloogianõunik Linnar Viik Eesti laste tohutut arvutihuvi.

MEILI JA ROBINSONIGA. Viigi sõnu kinnitab pilt, mis avaneb Rocca al Mare kooli raamatukogus pärast tundide lõppu. Viie raamatukogu üldkasutatava arvuti ümber on ligi 15 last. Seltskond kuuenda klassi tüdrukuid kirjutab sõpradele meile, kõrvalarvutis teevad nende nooremad kooliõed prantsuse keele grammatika harjutust. Vastaslaua poisid surfavad Robinsonide seriaali koduleheküljel ja loevad everyday.com portaali uudiseid.

Kooli infotehnoloogia juhi Ene Lindemanni sõnul on lapsed nende koolis arvutite taga sabas vaatamata sellele, et pea igaühel on kodus isegi vingem masin või lausa kaks.

Eesti laste huvi ja valmisolek arvuti kasutamiseks on Lindemanni sõnul suur ja lapsed on selgelt Internetile orienteeritud. "Viies klass vastas ankeedis, et kooli arvutiõpetus peaks eelkõige sisaldama Internetis surfamist ja õpetamist, kuidas uusi mängu laadida," ütleb Lindemann. "Gümnaasiumis on aga suur huvi üldise arvutioskuse omandamiseks ja teadmiste süstematiseerimiseks." Lindemanni sõnul kulub enamik ajast, mis lapsed arvuti taga veedavad, siiski omavahelisele suhtlemisele meili teel ja jutukates. "Samas nõ asjalike teadmiste vastu huvi äratamine ja nende selgeks õpetamine ei ole nii lihtne," tunnistab Lindemann.

VANEMAD TAHAVAD KONTROLLI. Suurbritannias hiljuti läbi viidud interneti kasutamise uuringust tõstatas probleem, et sealsetel lapsevanematel ei ole tihti ettekujutust, milleks nende järeltulijad arvutit kasutavad või mida Internetis teevad. Linnar Viik ei pea probleemiks, et vanemad ei suuda lastega infotehnoloogia tundmaõppimisel sammu pidada või et lapsed on Internetis vanemate kontrolli alt väljas. "Mis nad seal siis ikka nii väga teevad? Rahuldavad oma uudishimu, vaatavad omavahel levitatud huvitavaid netilehti, on jututoas, laadivad Internetist muusikat ja kuulavad seda, mängivad mängu, ootavad võistlustes ja viktoriinides, vihastavad, armuvad."

Viigi sõnul tasuks vanematel

kehtestada arvutimängude suhtes televiisorivaatamisega sarnane kord, mis on seotud ajapiiranguga. Interneti puhul on aga mõtet surfamise vastu huvi tekkimisel olla lapsele kaaslaseks maailma avastamisel. "See, mis Internetist vastu vaatab, pole mitte mingid teised arvutid suvaliste bittidebaitidega, vaid inimeste peegeldus maailmast, kus nad elavad. Lapsel tekib Internetis surfates palju küsimusi, millele Internet ei vasta, küll aga võib neile vastata kõrvalseisev lapsevanem." Viigi sõnul pole need mitte tehnilised küsimused, vaid maailma tundmaõppimise küsimused.

Omamoodi võimalust maailma tundmaõppimiseks pakuvad ka pomoleheküljed. Meestearst Olev Poolamets märgib, et kui ta poistele koolis esinemas käib, tulevad küsimused näiteks sadomasohhismi või loomadega seksimise teemadel, mille allikaks on selgelt Internet. "Egas arvuti ole süüdi," ütleb meestearst. "Noormeestele tuleb lihtsalt selatada, et nii nagu unenäos võib vaadata igasuguseid asju, mida tegelikkuses üialgi ei teeks, nii erineb ka virtuaalne seks tegelikkusest nagu päev ja öö." Poolamets toonitab isade tähtsust, kes peaksid pojale sagedamini ja ausamalt pärisarmastusest kõnelema.

Ene Lindemann soovitab pii-rata ka lapse Internetis viibimise aega, ettekäändeks kasvõi telefoniarve, ning mitte jätta last üksi "lapsehoidja Interneti" hoolde. Samuti on mõistlik aeg-ajalt vaadata, kus laps Internetis viibib ja mida vaatab ning kontrollida, mida ja kellele ta kirjutab. Suurbritannia vanemaid hoiatatakse näiteks Interneti kaudu lastega kontakti otsivate pedofiilide eest.

ARVUTITA LASTE TÕRJUTUS. Suurbritannia uuringud on püstitanud ka probleemi, et tekkida võib uutmoodi alamklass - nendest, kes juba lapsena tehnoloogiast kõrvale jäävad. "Laps õpib kiiresti, seega neil, kes enne 20. eluaastat arvuti ligi pääsevad, ei tohiks barjääri tekkida," leiab Ene Lindemann. "Teine asi on laste omavahelises suhtlemises võimalik barjäär, aga praegu tundub küll, et oskajamad lapsed jagavad oma teadmisi hea meelega ja üleolekuta."

Õppejõu ja kirjastaja Tõnu Tõnso sõnul tekib uus alamklass hoopis neist arvutikasutajatest, kellel on tekkinud kas mängu- või Interneti-sõltuvus. "Võõra nime all jutukates ja Delfi peldikuseinal ropendav ning arvutiga vägivallamänge mängiv "jõukate vanemate võsukene" esindab tekkivat alamklassi," leiab Tõnso. "Kui mõni ajalehepoiss kasutab need vähesed tunnid, mil ta koolis või raamatukogu Internetipunktis arvuti taha pääseb, töötegemise õppimiseks, siis esindab ta tulevast kõrgklassi."

Rocca al Mare kooli 6b klassi tüdrukutele (vasakult) Aire Aasmäele, Eva Malbergile ja Kare Dobrõšile meeldib arvuti kasutamise juures kõige rohkem võimalus sõpradele meile saata. FOTO: PRIIT SIMSON